

In het noordelijke koninkrijk Israël

Jerusha lag wakker op de zolder van haar vierkante, stenen huis en luisterde naar de geluiden van de morgen. Ze was te opgewonden om nog te kunnen slapen. Roze lichtstralen van de opkomende zon vielen door de raamschermen en ze hoorde het gekwetter van de zangvogels in de olijfbomen. In de stal beneden hoorde ze de ossen op de stenen vloer heen en weer stampen en de zachte stem van abba die hen naar buiten leidde. Hij zou de dieren water en voer geven en hen dan voor de wagen spannen voor de reis naar Dabbeset, vijf kilometer verderop.

Ze stond op en rolde haar deken en slaapmatje op. Ze popelde om aan deze bijzondere dag te beginnen. Ze bond haar dikke, bruine haar met een leren bandje samen en bestudeerde de vage weerspiegeling van haar gezicht in het vierkante, koperen plaatje dat ze als spiegel gebruikte. Haar rechte neus en ovale gezicht waren diepbruin door het werken met haar moeder in de gerstvelden en ze had haar vaders amandelvormige ogen, zo groen als de rollende heuvels na de lenteregens. Abba zei dat ze mooi was. Kon dat echt waar zijn? Ze zette het stukje metaal weer op de plank en verlangde naar een echte spiegel.

Jerusha was zeventien jaar en zo lenig en slank als een jonge wilg. Haar armen en benen waren lang en elegant. Net als de wilg was ze vrolijk en veerkrachtig van karakter, bereid om zich aan de veranderende omstandigheden aan te passen. Vanmorgen deed Jerusha, in plaats van haar werkkle- ren, haar enige mooie jurk aan, die ze bewaarde voor bij-

zondere gelegenheden. Vandaag zouden ze allemaal naar het dorp gaan voor de bruiloft van haar nicht Sera. Het feest zou dagen duren. Ze zou feestvieren en dansen en haar familie ontmoeten. Maar het mooiste was dat Abram er misschien ook zou zijn.

Jerusha kende Abram al jaren. Ze was met hem opgegroeid en ontmoette hem vaak op bruiloften en feesten en familiebijeenkomsten. Hij was altijd al een stille jongen geweest, het tegenovergestelde van Jerusha, met haar zorgeloze, extroverte karakter. Ze had hem tijdens haar jeugd altijd over het hoofd gezien, maar nu Abram een man was, droomde Jerusha ervan zijn vrouw te worden, zijn kinderen te baren en samen op het land van zijn vader een huis te bouwen.

Terwijl Jerusha heen en weer liep op de kleine zolder en een bruiloftslied neuriede, werd haar jongere zus Maäka wakker. Ze wreef slaperig in haar ogen. Ze was klein voor haar elf jaar en zo mager als een lat, met dikke, bruine vlechten en een rond gezichtje met sproeten. Ze volgde Jerusha overal, maar was nog veel te jong om de dromen van haar zus over mannen en baby's te kunnen delen.

‘Waarom ben je al zo vroeg uit bed?’ mopperde Maäka.

‘Je bent het toch niet vergeten? We gaan naar Dabbeset voor de bruiloft van Sera.’ Jerusha deed de luiken open.

Maäka kreunde. ‘We hoeven toch niet zo vroeg weg?’ Ze draaide zich om naar de muur en trok de dekens over haar hoofd.

‘Abba zegt dat we eerst nog onze klusjes moeten doen. Kom op, slaapkop.’ Jerusha trok de dekens van haar protesterende zusje af, vouwde ze op en propte ze in de nis in de muur naast de hare. Toen klom ze de ladder af naar de grote woonkamer.

Haar moeder, Chodes, zat midden in de kamer geknield bij de haard en maalde met een handmolen wat tarwe voor het ontbijt. ‘Mooi, je bent wakker,’ zei ze. ‘Ik heb water nodig.’ Ze gaf Jerusha de lege kruik en deed toen het meel in een kom.

Buiten was het fris en helder. De zonnestralen waren warm, maar het was nog te vroeg voor echte hitte. Jerusha zette de kruik op haar schouder en huppelde al neuriënd naar de bron. Toen ze met het water terugkwam, de kruik gedurfd op haar hoofd balancerend, was Maäka ook op. Ze hielp haar moeder het vuur aan te maken.

Toen abba klaar was met zijn werk, kwam hij binnen en kustte zijn vrouw en dochters. ‘O, Jerusha, mijn vrolijke vogeltje. Waarom zing je vanmorgen zo?’

Ze glimlachte, terwijl ze dikke plakken van een geitenkaas afsneed voor onderweg. ‘Dat weet u toch, abba – we gaan vandaag naar de bruiloft. Daar zal ik Sera en Tirza weer zien en...’

‘En misschien Abram wel, Eli’s knappe zoon.’

‘Daar dacht ik helemaal niet aan,’ antwoordde Jerusha vlug. Ze gaf haar vader een stuk afgebrokkelde kaas. ‘Maar denkt u dat hij er ook zal zijn, abba?’ Jerimot lachte hartelijk.

‘Wat is er zo grappig, abba?’ vroeg de kleine Maäka.

Jerimot glimlachte en trok liefkozend aan haar vlechten. ‘Niets, kleintje. Maar je zus is nu een vrouw geworden. Ik zou willen dat ik mijn dochters altijd bij me kon houden!’ Hij zuchtte en nam Jerusha in zijn gespierde armen. ‘We zullen erg eenzaam zijn zonder ons kleine vogeltje om voor ons te zingen. Maar Abrams land is niet zo ver weg. Misschien komt ze zo nu en dan wel teruggevlogen om ons op te zoeken, hmm?’

Jerusha keek op in abba’s gebruide gezicht. Ze hield van elke rimpel en lijn in zijn gerimpelde huid. ‘Abba, u doet net alsof ik al getrouwd ben. Misschien wil Eli’s zoon me helemaal niet.’

‘Jou niet willen? Ha! Als hij zijn zin kreeg, zou het vandaag jullie trouwdag zijn in plaats van die van Sera en haar bruidegom! Ik ben de enige die hem tegenhoudt. Ik heb er een hekel aan mijn vogeltje te zien uitvliegen.’

Jerusha’s hart ging sneller kloppen. ‘Heeft hij echt gezegd

dat hij met me wilde trouwen?’ Ze kon haar opwinding niet verbergen en hoopte dat haar vader haar niet zou uitlachen.

‘We zullen zien,’ zuchtte Jerimot. ‘Na de bruiloft zal ik met Abrams vader praten over een verloving. We zullen zien.’

Jerusha nam haar vader in een stevige omhelzing. ‘Ik houd van u, abba!’ Jerimot zweeg en hield haar liefdevol in zijn armen.

Ze reisden door de groene heuvels in de richting van Dabbeset. Jerusha kon haar opwinding nauwelijks bedwingen. De ossen hadden moeite met de zware kar, beladen met wijn uit Jerimots wijngaard en het voedsel dat Chodes had bereid voor het bruiloftsfeest. Hun langzame gesjok beproefde Jerusha’s geduld tot het uiterste.

Eindelijk kwamen ze aan in het kleine dorp en laadden de wagen uit bij het huis van oom Saul, achter de winkel waar hij aardewerk maakte en verkocht. Jerusha hielp haar tantes en nichtjes om Sera haar geborduurde bruidsjurk aan te doen en bloemenkransen in haar haar en om haar stoel te hangen. Jerusha keek jaloers naar haar nicht. De volgende bruiloft zou de hare zijn – met Abram.

De optocht van de bruidegom trok door Dabbeset op de muziek van de fluit, cimbaal en tamboerijn. Toen hij de bruid had opgehaald, stroomden de dorpingen hun huizen uit om zich aan te sluiten bij het paar. Jerusha liep achter de bruid en bruidegom en zocht tussen de mensen verlangend naar Abram.

Toen leek er boven de muziek en het gelach van de mensen uit in de verte gerommel te klinken. Jerusha keek omhoog, maar de zon stond hoog in een wolkeloze lucht. Het gerommel kwam dichterbij. Langzaam stierf de muziek weg en de mensen stonden stil om te luisteren.

Plotseling stroomden honderden Assyrische soldaten als een vloedgolf het dorpsplein op. Zwaarden flitsten in het zonlicht. Er werd gegild en geschreeuwd en de donderende paardenhoeven vertraptten iedereen die struikelde en

viel. Het vrolijke gezang maakte plaats voor angstig geschreeuw en de dorpingen probeerden te vluchten. Jerusha stond als aan de grond genageld, verstijfd van angst door de verschrikkingen om haar heen.

‘Rennen, Jerusha!’ schreeuwde oom Saul. ‘Rennen! Nu!’ Als verdoofd zag ze hoe hij haar nicht Tirza en Sera, de bruid, een steegje in duwde naar zijn huis. De bruidegom lag bewegingloos op de grond in een steeds groter wordende plas bloed. Jerusha wilde achter hen aan rennen, maar haar benen voelden zwaar als steen.

Drie Assyrische ruiters stormden plotseling de steeg in waar haar nichten in waren gevlucht. De meisjes probeerden om te keren, maar twee van de soldaten leunden voorover in hun zadels, grepen hen vast en gooiden hen over de rug van hun paarden. De meisjes gilden het uit, maar de soldaten reden met hen weg.

Oom Saul viel voor de derde soldaat op zijn knieën neer en hief zijn handen smekend naar hem op. ‘Neem mijn meisjes alstublieft niet mee! Vraag wat u wilt, ik zal het betalen! Breng hen alstublieft weer terug, ik smeeek het u –’ De Assyrische soldaat trok zijn zwaard en hakte met een krachtige uithaal een van oom Sauls handen af. Jerusha viel bijna flauw, maar toen duwde abba haar naar de grond.

‘Ga liggen, Jerusha! Kruip onder de wagen! Vlug!’ Hij duwde haar naar zijn wagen toe, die een paar meter verder stond. Ze zag haar moeder en Maäka tussen de wielen zitten, maar het leek alsof ze onder water bewoog. Haar lichaam wilde haar niet gehoorzamen.

Gegil, geschreeuw en het geluid van donderende paardenhoeven klonk in haar oren. Ze kroop naar de wagen toe, maar het leek wel honderd kilometer ver. Een vrouw gilde het uit toen een soldaat haar baby uit haar armen griste en onder de hoeven van zijn paard smeed om vertrapt te worden. Jerusha huilde hysterisch en kroop de laatste paar meter naar de wagen toe. Haar moeder stak haar hand naar haar uit. Ze was er bijna.

‘Laat haar los!’ schreeuwde abba, toen ruwe handen Jerusha plotseling vastgrepen. Ze draaide zich om en sloeg met haar vuisten naar de Assyrische soldaat die haar vasthield, terwijl abba hem van achteren aanviel.

‘Rennen, Jerusha! Rennen!’ schreeuwde abba, toen de soldaat haar losliet om haar vader af te weren. Ze probeerde wanhopig onder de wagen te raken, half kruipend, half rollend, maar toen verschenen er twee handen uit het niets die haar moeiteloos oppakten en over de rug van een paard gooiden.

‘Nee! O, God, nee!’ schreeuwde ze. ‘Abba, help! Help!’ Ze worstelde om los te komen, maar de soldaat hield zijn hand op haar rug en drukte haar naar beneden. Het paard draaide zich om en ze zag haar vader naar hen toe komen rennen. Ze hoorde het zachte geluid van glijdend metaal toen de soldaat zijn zwaard trok. Ze dacht aan de afgehakte hand van oom Saul, aan het bloed en de verschrikking, en schreeuwde: ‘Abba, nee! Blijf staan!’

De Assyriër leunde naar opzij en haalde uit naar haar vader met zijn zwaard. Jerusha zag een rode snee verschijnen op zijn voorhoofd en hij viel op zijn knieën neer, zijn gezicht onder het bloed. Hij verdween uit het gezicht toen het paard de weg op stoof, het dorp uit.

Jerusha gilde en het paard ging harder en harder, weg uit het rumoer van Dabbeset, weg bij haar familie, weg uit haar veilige haven. Het paard galoppeerde nog even door, maar ging toen langzamer lopen. De soldaat sloeg Jerusha in het gezicht en schreeuwde iets tegen haar in zijn vreemde taal. Toen ze niet stopte met gillen, sloeg hij haar nog eens, en nog eens, tot ze haar vuist in haar mond stak om haar gegil te smoren. Ze was verdoofd van angst. Hij zou haar vermoorden.

‘Ik wil niet sterven, alstublieft, ik wil niet sterven,’ jammerde ze. Even later stopten ze bij een groepje platanen naast een weiland. De soldaat steeg af, trok haar naar beneden en zwaaide haar als een zak graan over zijn schouder.

Hij droeg haar het bos in, waar ze haar nicht Sera zag liggen, die wanhopig probeerde de soldaten die haar vasthielden van zich af te houden. Toen Sera bleef worstelen, sloeg de soldaat haar hard in haar gezicht, keer op keer, tot ze stil bleef liggen. Jerusha wist dat het geen zin had om te vechten. Haar gezicht deed pijn van de slagen die de soldaat haar al had gegeven. Ze wilde deze nachtmerrie overleven en weer naar huis gaan. Ze besloot niet te vechten.

Jerusha wist dat ze de juiste beslissing genomen had, maar ze kon niet stoppen met gillen. Het geluid werd door de bomen weerkaatst. Zelfs de wind leek te zuchten en steunen van angst. De soldaat bleef eindelijk stilstaan en smeed haar op de grond. De geur van zijn ongewassen lichaam deed haar kokhalzen. Ze wendde haar gezicht vol afkeer af, waarna hij haar nogmaals sloeg en woedend tegen haar schreeuwde.

‘O, God, ik wil niet sterven,’ snikte ze. ‘Nu nog niet, niet zo. Alstublieft, God, ik wil niet sterven!’

In het zuidelijke koninkrijk Juda

Zekarja steunde op de arm van koning Hizkia. Langzaam liepen ze het paleis uit, de heuvel af. Het was nog vroeg in de ochtend, maar het geluid van draaiende handmolens en de rook van vele vuren hingen in de lucht. Hizkia dacht aan die andere keer, jaren geleden, toen hij ook met zijn grootvader was gaan wandelen. Het leek oneindig lang geleden. Maar in de afgelopen week was de band van liefde tussen hem en Zekarja weer hersteld, alsof hij nooit verbroken was geweest. Ze liepen door de Waterpoort over de steile helling de stad uit. Hun mantels bolden op in de frisse lentesbries. De grijze lucht voorspelde regen. Hizkia huiverde.

‘Weet u zeker dat u niet liever weer terug naar binnen wilt?’ vroeg hij. ‘Misschien is het toch niet zo’n goed idee om onze gebeden daarbuiten op te zeggen.’

‘Ik weet het zeker. Onthoud goed dat als de tempel weer geheiligd is, we elke morgen buiten zullen bidden, weer of geen weer, ook al zou het sneeuwen.’

‘Dat is pas echte toewijding,’ zei Hizkia lachend.

Hizkia zag nauwelijks veranderingen in Zekarja. Hij had nog hetzelfde golvende, grijze haar en baard en dezelfde edele, waardige trekken waar hij zo van gehouden had, dezelfde groene ogen vol wijsheid en humor. Maar Hizkia was inmiddels bijna een kop groter dan zijn grootvader. Hij glimlachte toen hij zich herinnerde dat hij zich vroeger voorstelde dat Jahweh er wel net zo als Zekarja uit zou zien. Ze kwamen bij een olijfboomgaard vlak bij de bron van Gichon en gingen op een laag muurtje zitten om uit te

rusten. De bomen boden een welkome beschutting tegen de kille windvlagen.

‘Zit u lekker?’ vroeg Hizkia.

‘Prima.’ Zekarja zuchtte tevreden en keek vol verwondering naar de bomen, alsof hij ze voor het eerst in zijn leven zag. Hizkia huiverde toen hij zich realiseerde dat dit een gevolg was van Zekarja’s lange gevangenschap. ‘Weet je waarom ik hier wilde bidden? Als we de hele dag omringd zijn door onze eigen maaksels, gaan we al snel geloven dat we belangrijker zijn dan we in werkelijkheid zijn.’ Hij plukte een smal, grijsgroen blaadje van een van de olijfbomen en draaide het tussen zijn vingers om en om. ‘We moeten de schepping van Jahweh eens van dichtbij bekijken. Kunnen wij iets maken dat zo teer en zo perfect is als dit blaadje, of zo solide en duurzaam als deze bergen?’

“Rondom Jeruzalem zijn bergen; zo is de HERE rondom Zijn volk van nu aan tot in eeuwigheid,” citeerde Hizkia.

‘Dus dat herinner je je nog? Daar ben ik blij om. Jahweh heeft ons volk al die jaren trouw omgeven, hoewel onze overtredingen en afgoderij Hem voor ons hadden verborgen.’

Uit de ramen van zijn paleis kon Hizkia vaak de bekende groen en bruin gevlekte heuvels zien die Jeruzalem omringden. Maar nu waren ze door de wolken aan het gezicht onttrokken. Hij bukte zich om een van de vele stenen die op de grond lagen op te pakken en nam hem afwezig van de ene hand in de andere.

‘Ik houd van dit treurige landje, hoe rotsig het ook is. Ik zou willen dat het weer het land van melk en honing kon zijn dat onze voorouders kenden.’

‘God zal je gebeden op Zijn tijd verhoren, als je Hem trouw blijft.’ Zekarja’s Godsvertrouwen leek onuitputtelijk en Hizkia’s zwakke, beginnende geloof zo ontoereikend voor de overweldigende taak die voor hem lag.

‘Eens zal ik al het land dat mij rechtens toebehoort weer terugveroveren, het land dat mijn vader aan de Filistijnen en Ammonieten heeft moeten prijsgeven. We hebben de land-

bouwgrond van de Sefela nodig en steden zoals Bet-Semes om de bergpassen naar Jeruzalem te bewaken. Zonder de passen hebben we geen toegang tot de handelsroutes.' Hij gooide de steen in de richting van de bron. Zekarja luisterde geduldig toe, zonder commentaar of kritiek te geven. 'We kunnen ook de versterkte steden in de Negev en Araba niet missen. En Eilat, onze zeehaven aan de Rode Zee. Deze gebieden waren ooit in het bezit van mijn voorvaderen – daarom heb ik er recht op.'

'Je doet me denken aan koning Uzzia, jongen. Hij zorgde dat dit land voorspoed kende, omdat hij mooie dromen had – en omdat hij van God hield. Met God kun je alles aan, alles.'

Zekarja zweeg even. 'Maar Uzzia's succes maakte hem trots in plaats van dankbaar. Toen buitenlandse koningen hem eer bewezen voor wat hij bereikt had, ging hij zelf met de eer strijken, in plaats van alles aan God toe te schrijven.'

Hij liet zijn hand op Hizkia's schouder rusten. 'Ik verwacht veel van je, jongen. Maar ik heb al de anderen zien falen, en ik bid dat jij sterk zult blijven als je beproefd wordt. Trots heeft Uzzia te gronde gericht. Zijn zoon Jotam ging ten onder aan bitterheid en je eigen vader aan angst. Als ze op Jahweh hadden vertrouwd, zou jij nu misschien een heel ander koninkrijk geërfd hebben!'

Hizkia popelde om te beginnen, om zo snel mogelijk de veranderingen door te voeren die zijn land nodig had. 'U helpt me toch, grootvader? Ik moet een plaatsvervanger zien te vinden voor Uria, en ik zou graag willen dat u zijn taak als...'

'Nee. Ik wil niet als paleisbeheerder werken.'

'Wat? Waarom niet?'

'Ik ben een Leviet en ik onderwijs de Thora. Ik zal je helpen met je religieuze hervormingen, maar niet als paleisbeheerder.'

'Maar ik heb u nodig. Hoe kan ik u van gedachten doen veranderen?'

‘Dat kan niet. Ik wil nooit meer deel uitmaken van het landsbestuur.’

‘Maar – ik ging ervan uit dat u weer dezelfde positie zou bekleden als onder koning Uzzia. U weet meer van het bestuur van het koninkrijk dan alle anderen samen.’

‘Ik voel me geveleid, maar je overdrijft.’

‘Wilt u dan geen dienst doen in de tempel?’

‘Daar ben ik veel te oud voor. Levieten stoppen op hun vijftigste met werken. Ik ben bijna zeventig.’

‘Grootvader, alstublieft! Er zijn niet genoeg Levieten om al het werk te doen en er zijn nog minder priesters. Misschien zullen een paar van de jongere priesters hun taak weer oppakken, maar zij moeten nog geschoold worden en...’

‘En daarom wil je een gerimpelde oude Leviet als ik nog een tijdje dienst laten doen.’

‘Ja. Wat vindt u ervan?’

Zekarja zuchtte en keek naar de tempelmuren, hoog boven hun hoofden. ‘Ik herinner me de keer nog toen ik voor het laatst mijn ceremoniële mantel droeg. Dat was op de dag waarop ik je vader ervan weerhield een offer te brengen op het Assyrische altaar – de dag waarop ze me gevangen zetten. Weet je nog wat ik tegen je zei toen ik die dag mijn mantel aandeed?’

‘Nee – het spijt me.’

‘Je smeekte me om terug te komen als ik klaar was in de tempel om je meer over Jahweh te vertellen. Ik zei dat ik misschien wat later zou zijn, maar dat ik zeker terug zou komen. Nou, ik ben veel later dan ik ooit gedroomd had, maar ik zal mijn belofte nakomen, jongen. Ik zal je de wetten van Jahweh onderwijzen en in de tempel dienst doen tot een jonger iemand me kan vervangen.’

‘Waar moeten we beginnen? De tempel ziet er niet best uit.’

‘Nee, dat klopt. We kunnen eerst de priesters en Levieten indelen in afdelingen, zoals door koning David is vastge-

legd. We moeten een nieuwe hogepriester zalven en het volk moet weer tienden betalen, zodat we in ons onderhoud kunnen voorzien.'

'Ik zal bevel geven dat dat gebeurt. Bovendien zal ik bijdragen wat ik kan missen uit de koninklijke schatkamers. Maar hoe zit het met het gebouw zelf? Moet dat niet gerestaureerd worden?'

'Ja, en ik denk dat ik iemand weet om ons daarbij te helpen. Mijn goede vriend Chilkia heeft een zoon die bouwkunde gestudeerd heeft. Chilkia is een rechtvaardig man, trouw aan Jahweh, en ik weet zeker dat hij zijn zoon Eljakim ook Gods wetten heeft bijgebracht.'

'Mooi. Ik zal hem meteen laten halen om toezicht te houden op de restauratie.' Hizkia streek diep in gedachten door zijn baard. 'Ik denk dat het moeilijkste wat ik moet leren is wie ik kan vertrouwen. Uria was waarschijnlijk niet de enige die de touwtjes van mijn koninkrijk in handen wilde krijgen.'

'Na elke plotselinge machtswisseling ontstaat een gevaarlijke situatie voor iedereen. Je moet sterk zijn, tot je soevereiniteit vaststaat.'

'De regering van mijn vader was corrupt – van de hoogste ambtenaar tot de laagste bediende.'

'Ja. Daarom heeft de profeet Micha de leiders van Juda zo sterk veroordeeld.'

'Ik laat alle vroegere raadslieden van mijn vader vanmiddag in de troonzaal bijeenkomen. Ik zal mijn besluit aankondigen om het koninkrijk volgens de wet van Mozes te reorganiseren.'

Zekarja kneep zijn ogen tot spleetjes. 'Dan kun je je maar beter voorbereiden op een bittere machtsstrijd, jongen. Sommigen willen graag Gods wetten in ere herstellen, maar de meesten die onder Achaz aan de macht waren, zullen je met geweld tegenwerken.'

'Dat weet ik. Maar hoe kan ik me daarop voorbereiden?'

Zekarja tilde zijn gebedsmantel van zijn schouders en

bedekte zijn hoofd ermee. ‘Je moet bidden. Laat God je kracht zijn. Je moet onthouden dat God je geen kracht *geeft*, Hizkia – Hij *is* je kracht.’ Hij gebaarde naar de stadsmuren op de rotsen boven hen. ‘Als je vijanden je omsingeld hebben, kun je niet vertrouwen op menselijke bouwsels of militaire macht. Vertrouw op God.’ Hizkia knikte, maar hij wist dat het nog lang zou duren voor hij alles begreep en geloofde.

‘Misschien kunnen we het gebed van koning David opzeggen,’ zei Zekarja. ‘Hij schreef het toen hij achtervolgd werd door vijanden die hem wilden doden. “Red mij van mijn vijanden, o mijn God; beveilig mij voor hen die tegen mij opstaan; red mij van de bedrivers van ongerechtigheid, en verlos mij van mannen des bloeds. Want zie, zij loeren op mijn leven... Waak op, mij ter hulpe, en zie... Ik echter bezing Uw sterkte, des morgens jubel ik over Uw goedertierenheid; want Gij waart mij een burcht, een toevlucht ten dage toen ik benauwd was. Mijn sterkte, U wil ik psalmzingen; want God is mijn burcht, mijn goedertieren God.”’

Chefsiba's dienster kwam haastig haar slaapkamer binnen en schoof de dunne gordijnen om haar bed opzij. ‘Bent u nog niet op? Kom – uw ontbijt staat klaar.’

Chefsiba lag achterover in de kussens en bewoog zich niet. ‘Breng het maar hier, Merab. Ik wil het hier opeten, in mijn eentje.’

‘Nee, mevrouw. U kunt zich niet in uw kamer blijven verstoppen. U bent de vrouw van de koning. De anderen zijn maar concubines.’

‘Maar ik wil niet bij hen zijn. En zij willen mij niet bij zich hebben.’

‘Wat zij willen, is niet belangrijk. U staat hoger dan zij en ze moeten doen wat u zegt.’

‘Ze hebben geen respect voor me, Merab. Ze weten dat

Hizkia me niet heeft laten roepen sinds onze bruiloftsweek. Ze drijven de spot met me.'

'Geen smoesjes, mevrouw. Kom mee.' Ze trok Chefsiba overeind. 'Ga de confrontatie aan. Neem waar u recht op hebt. En laat hen u geen gevangene maken in uw eigen paleis.'

Merab hielp haar met aankleden en liep met haar door de gangen naar de eetzaal. Hizkia's concubines zaten al om de ronde tafel en waren zonder haar met de maaltijd begonnen. Chefsiba huiverde van angst toen ze bij hen aanschoof. Ze verwachtte dat ze haar zouden bespotten, zoals gewoonlijk, maar vanmorgen deden ze net of ze lucht was. Chefsiba at haar ontbijt vlug op en wilde juist weer weggaan, toen de kamerheer van de harem binnenkwam. Hij stond met zijn handen in zijn zij naar de vrouwen te kijken, alsof hij er een uit probeerde te kiezen. Zijn gedrongen, bleke lichaam deed Chefsiba denken aan rijzend brooddeeg. Toen de concubines hem in de gaten kregen, stopten ze met kwebbelen. 'Een van jullie moet met mij mee,' zei hij. 'Koning Achaz vond het altijd prettig als een concubine zijn bed opwarmde op een koude dag als vandaag, en ik weet zeker dat de nieuwe koning dat ook wil, nu de rouw voorbij is.'

Een van de concubines zwaaide met haar hand en giechelde. 'Neem mij maar, ik wil wel.'

Merab stootte Chefsiba aan. 'Mevrouw, u bent zijn vrouw. Zeg tegen de eunuch dat u zult gaan.'

'Ik – ik kan niet.' Hoewel ze ernaar verlangde bij Hizkia te zijn, was ze bang dat hij haar zou afwijzen.

Maar de brutale Merab riep: 'Koning Hizkia's vrouw gaat wel met u mee.'

De eunuch keek Chefsiba met een kille, spottende blik aan. 'Jij?' Hij snoof en draaide zich weer om naar de anderen. Hij dacht even na en wees toen met zijn mollige vinger naar het meisje dat aangeboden had mee te gaan. 'Goed dan – jij. Maar schiet een beetje op. De koning kan elk

moment in het paleis aankomen.' Hij duwde de concubine de zaal uit, gevolgd door een scheldende Merab.

'O, arme, arme Chefsiba,' zei een van de concubines.

'Waarom zou zij niet mee hebben gemogen?' vroeg een ander. Iedereen lachte.

De pijn leek onverdraaglijk. Chefsiba stond op en rende de zaal uit, omdat ze niet wilde dat haar vijanden haar zagen huilen. Maar pijnlijker dan hun hatelijke opmerkingen was de wetenschap dat haar man spoedig een concubine in zijn armen zou houden in plaats van haar.

Ze rende tot ze de veiligheid van de hal bereikt had. Daar leunde ze met haar voorhoofd tegen de koude, stenen muur en huilde. Hoeveel langer moest ze dit eenzame, lege leven nog verduren? Misschien zou ze nooit meer geliefkoosd worden.

'Is er iets?'

Chefsiba draaide zich vlug om. Prins Gedalja stond naast haar. Hij hoorde hier niet. Hij mocht niet in de haremverblijven van de koning komen. 'Jij bent de vrouw van mijn broer Hizkia, is het niet?' vroeg hij. Hij leunde nonchalant tegen de muur alsof hij regelmatig in de harem op bezoek kwam.

Chefsiba kon nauwelijks een woord over haar lippen krijgen. 'Ja, mijn heer. Ik ben zijn vrouw.' Ze zag weinig gelijkenis tussen Hizkia en zijn jongere broer. Gedalja was veel kleiner en had de gedrongen bouw van hun vader. Hij leek verwend en arrogant. Alleen het krullende haar en de grote, bruine ogen leken op die van zijn broer.

'Nou, je lijkt niet erg gelukkig te zijn, zusje. Vind je het niet leuk om met de nieuwe koning van Juda getrouwd te zijn?' Hij deed een stap naar haar toe. Zijn vrijpostigheid bracht haar van haar stuk en haar hart bonsde in haar keel.

'Ik... ik moet gaan.'

'Wacht even.' Gedalja greep haar pols vast. De warmte van zijn hand leek haar huid te verschroeien. Hij hield haar niet erg stevig vast, maar ze kon zich niet bewegen, alsof hij

haar betoverd had. ‘Ga alsjeblieft niet weg, Chefsiba. Ik wil alleen maar even met je praten.’ Zijn glimlach herinnerde haar vaag aan die van Hizkia.

‘We kunnen niet praten. U mag hier niet eens komen.’

Gedalja haalde onverschillig zijn schouders op en liet zijn andere hand naast haar hoofd tegen de muur rusten. Ze kon niet ontsnappen. ‘Ik laat je niet gaan tot je vertelt wat eraan mankeert.’

‘Niets – ik...’

‘Waarom huil je dan? Heeft mijn broer je op de een of andere manier pijn gedaan?’

‘Nee, hij niet. De anderen...’

‘Vertel het maar.’ Teder veegde Gedalja de tranen van haar wangen. Het gebaar versterkte haar eenzaamheid, tot de pijn ondraaglijk werd.

‘De anderen – ze drijven de spot met me omdat de koning hen altijd uitkiest in plaats van...’

‘Wat? In plaats van jou?’ Gedalja’s donkere ogen schoten vuur en hij klemde haar pols steviger vast.

‘Ja, mijn heer.’ Nieuwe tranen rolden over haar wangen.

‘Maar waarom? Ik begrijp het niet.’

‘Ik weet niet waarom. Als hij me zou zeggen hoe ik hem heb mishaagd, zou ik kunnen proberen te veranderen of...’

‘Zo mag je niet praten. Jij kunt hier onmogelijk schuld aan hebben. Mijn broer heeft de laatste tijd een heleboel stomme dingen gedaan, geloof mij maar. Denk alsjeblieft niet dat het jouw fout is, lieve Chefsiba. Ik weet zeker dat dat niet zo is.’

Hij veegde haar tranen weg, maar ze bleef huilen. ‘Luister, ik weet hoe je je voelt,’ zei hij zacht. ‘Ik voel me ook nutteloos en ongewild.’ Even maakte zijn arrogantie plaats voor pijn. ‘Toen hij koning werd, stelde mijn vader zijn jongere broer aan als tweede man. Hizkia hoort hetzelfde te doen. Ik ben degene die Uria als paleisbeheerder zou moeten vervangen.’ De verontwaardiging stond in Gedalja’s ogen te lezen. ‘Maar Hizkia negeert me, net als hij met jou doet, en

hij kiest anderen uit. Ik begrijp hoe je je voelt, Chefsiba. Ik begrijp hoeveel pijn het doet.' Hij kwam steeds dichterbij haar staan.

'Echt waar, mijn heer?' Ze dacht aan Hizkia die de concubine in zijn armen hield en weer rolde er een traan over haar wang.

'Je zit de hele dag hoopvol af te wachten. Misschien zal hij je laten roepen. Misschien vandaag, misschien morgen. Maar hij doet het nooit.'

De prins begreep echt hoe ze zich voelde. Naast haar eigen verdriet trok Chefsiba zich ook zijn lot aan.

Hij liet haar pols los en nam haar bij de hand. 'Je bent zo mooi, Chefsiba,' mompelde hij. 'Zo ontzettend mooi. Mijn broer is zeker blind. Ik zou je nooit op deze manier behandelen. Nooit.'

Chefsiba's eenzaamheid en haar verlangen naar een omhelzing werden zo overweldigend groot, dat, voor ze zich realiseerde wat er gebeurde, ze snikkend in Gedalja's armen lag. 'Stil maar, Chefsiba,' mompelde hij. 'Ik begrijp het wel. Ik begrijp het.' Ze was zich er nauwelijks van bewust dat het niet Hizkia was die haar vasthield, maar zijn broer.

'Hé! Wat is er aan de hand? Wat doet u hier?' De woedende stem van de eunuch bracht Chefsiba met een schok terug naar het heden en ze maakte zich vlug los uit Gedalja's omhelzing. Toen ze zich realiseerde dat ze had toegestaan dat een andere man haar vasthield, viel ze bijna flauw van angst. Ze zouden allebei gestenigd worden.

Maar Gedalja's arrogantie vlamde weer op en hij draaide zich om, om de confrontatie met de eunuch aan te gaan. 'Ik wil weten wie de leiding heeft over de harem van de koning!'

De eunuch leek even van zijn stuk te zijn gebracht. 'Eh... ik.'

'Waarom is de vrouw van mijn broer zo overstuur? Ik kwam toevallig voorbij en zag haar hier hartverscheurend zitten huilen. Ik wil onmiddellijk weten wat er is gebeurd!'

De eunuch keek hem stomverbaasd aan, alsof hij niet zeker wist of hij Gedalja terecht moest wijzen of zich tegenover hem moest verantwoorden. 'Ik weet het niet. Als ze overstuur is, zult u haar moeten vragen hoe dat komt.'

Beide mannen keken naar Chefsiba. Ze was zo bang dat ze haast geen geluid kon maken. 'Het – het gaat wel weer. Echt, ik...' Toen draaide ze zich om en vluchtte naar haar kamer. Zelfs vanachter een gesloten deur kon ze de eunuch horen schreeuwen en Gedalja haar brutaal verdedigen. Geschokt door wat ze gedaan had, deed ze haar handen voor haar oren. Ze wilde Gedalja's stem niet horen. Plotseling hielden de mannen op met schreeuwen. Chefsiba hoorde alleen het bonken van haar eigen hart. Ze wachtte doodsbang af wat er zou gaan gebeuren. Waarom was ze zo dom geweest? Hoe had Gedalja haar zo kunnen betoveren? Ze wilde ergens wegkruipen en nooit meer te voorschijn komen.

Plotseling zwaaide de deur open en stormde de eunuch naar binnen. Zijn ronde gezicht trilde van woede. 'Weet je wat je zojuist gedaan hebt? Ik laat je de koning niet voor gek zetten!' Met gebalde vuisten kwam hij op haar af en Chefsiba kromp ineen.

'We praatten alleen maar wat,' jammerde ze.

'Geloof je het zelf?'

'Hij – hij is mijn zwager en...'

'Luister goed naar wat ik nu zeg! Je behoort toe aan de koning van Juda. Geen enkele andere man mag je aanraken, nooit! Elke man die dat wel doet, pleegt verraad en bestrijdt de soevereiniteit van de koning. Die kleine wezel zou niets liever willen dan zijn broer van de troon stoten en daar zou hij jou voor gebruiken!' Chefsiba voelde zich misselijk worden. Toen greep de eunuch haar bij de schouders en schudde haar door elkaar. 'Als je ooit weer zoiets stoms doet, laat ik je ter dood brengen!' Chefsiba wist dat hij het meende. Hij duwde haar ruw van zich af en stormde de kamer uit.

Chefsiba stond lange tijd als aan de grond genageld. Ze

trilde en haar schouders deden pijn van de handen van de eunuch. Ze liep naar de hoge ramen die uitkeken op de binnenplaats en morrelde aan de houten luiken, tot ze opengingen. Koude, vochtige lucht stroomde naar binnen, maar Chefsiba merkte het niet, verdoofd als ze was door pijn en verdriet. Ze sloeg haar armen om haar lichaam en wreef over haar pijnlijke schouders. Toen dacht ze plotseling weer aan Gedalja's sterke armen om haar heen, de mannelijke geur van zijn brede borst, zijn baard tegen haar gezicht. Misschien zou ze nooit meer zo vastgehouden worden. Ze voelde zich wanhopig en wilde dat ze kon sterven.

Veel later zag ze plotseling iets bewegen op de binnenplaats. Toen ze zag wie het was, gilte ze het bijna uit. Hizkia stond onder haar raam te praten met een oude man met een grijze baard. Hij praatte zacht en ze kon niet horen wat hij zei, maar ze keek verlangend naar hem hoe hij stond te praten en te gebaren met zijn grote, sterke handen. Toen omhelsde hij de oude man en verdween naar zijn vertrekken. Daar zou zijn concubine op hem zitten te wachten. Chefsiba was nog geen negentien jaar, maar ze zou de rest van haar leven Hizkia's gevangene zijn. Hij wilde haar niet, maar een andere man mocht haar ook niet hebben. Ze zou hier in eenzaamheid moeten leven tot haar dood, en ze kon er niets aan veranderen.

Voor Chefsiba's raam stond de enorme zonnwijzer van koning Achaz. Ze zou niet veel meer kunnen doen dan kijken hoe de zon centimeter voor centimeter de stenen trap opklom en dan weer terug. Vandaag was het bewolkt. Er was geen schaduw om naar te kijken. Voor Chefsiba zou de tijd stil blijven staan, voorgoed.

Het morgengebed met Zekarja had Hizkia niet de troost geboden die hij zocht. Hij maakte zich ongerust. Hij dacht aan de dreiging van politieke intriges en samenzweringen.

Zijn humeur paste bij het grijze, sombere weer. Toen hij zijn vertrekken binnenkwam, zag hij daar tot zijn verrassing een concubine op hem zitten wachten.

‘U hebt het koud, majesteit,’ murmelde ze, terwijl ze zich in zijn armen liet glijden. ‘Ga hier maar bij het vuur zitten, dan zal ik u opwarmen.’

Hizkia was nog niet gewend aan zoveel aandacht, maar het amuseerde hem wel. Ze was een van zijn favoriete concubines – een levendig, aantrekkelijk meisje met gitzwart haar. Ze bood hem een interessante afleiding van zijn verontrustende gedachten. Hij liet zich naar de haard leiden en genoot van de muskusachtige geur die om haar heen hing. ‘Dat is een leuke verrassing. Ik kan me niet herinneren dat ik je heb laten roepen.’

Ze pakte een van zijn handen met haar kleine, zachte vingers vast en begon hem warm te wrijven. ‘De kamerheer dacht dat u het prettig zou vinden als iemand uw vertrekken op zou warmen. Koning Achaz wilde dat ook altijd.’

Bij het horen van de naam Achaz verdween de passie als bij toverslag. Hizkia herinnerde zich de vele concubines die altijd om zijn vader heen hadden gehangen en hij walgde ervan. Achaz had zich bijna alleen maar beziggehouden met pleziertjes, terwijl zijn land leed onder armoede en chaos. Hizkia deed een stap achteruit.

‘Wat is er?’ vroeg ze geschrokken.

‘Zeg maar tegen de kamerheer dat ik niet zo ben als koning Achaz. Je kunt gaan.’ Hij zag aan haar gezicht dat hij haar had gekwetst. Ze boog diep en vertrok zonder een woord te zeggen.

Toen de deur achter haar in het slot viel, keerden zijn problemen en angsten in volle hevigheid terug. Even had Hizkia spijt van zijn overhaaste besluit. Maar er lag nog een heleboel werk op hem te wachten, hij moest een vergadering met zijn raadslieden voorbereiden. Hij schelde voor zijn bedienden.